

Høringssvar fra NHO Geneo Helse og Velferd: Hørselsutredning, utprøving og tildeling av høreapparat

Om NHO Geneo Helse og Velferd

NHO Geneo Helse og Velferd er bransjeforeningen i NHO Geneo for virksomheter innen helse- og velferdstjenester.

Bransjeforeningen arbeider for gode og forutsigbare rammevilkår for helse- og velferdsaktører, og for en samlet helse- og omsorgstjeneste der offentlige og private aktører sammen bidrar til kvalitet, kapasitet, kompetanse og valgfrihet for pasienter og brukere.

NHO Geneo støtter hovedretningen i forslaget

NHO Geneo støtter departementets forslag. Lange ventetider for hørselsutredning, utprøving og tildeling av høreapparat er en betydelig utfordring både for den enkelte pasient og for samfunnet. God hørsel har stor betydning for livskvalitet, deltakelse, arbeidsevne, sosial inkludering og forebygging av isolasjon og funksjonsfall.

Når behovet for hørselsomsorg samtidig vil øke som følge av demografisk utvikling, er det nødvendig å bruke den samlede kapasiteten i helse- og velferdstjenestene bedre. Regelverket må legge til rette for at pasientene får raskere tilgang til riktig kompetanse, på riktig nivå og nærmest mulig der de bor.

Bedre oppgavedeling kan gi kortere ventetider

NHO Geneo mener forslagene er et viktig og riktig skritt i retning av bedre oppgavedeling, kortere ventetider og mer effektiv bruk av helsepersonell. Det er positivt at departementet foreslår å åpne for at stønad kan ytes for konsultasjoner som er delegert fra avtalespesialist til audiografer ansatt i legens praksis. Det er også positivt at audiografer ansatt hos avtalespesialist skal kunne begrunne søknad om stønad til høreapparat på linje med audiografer ved hørselssentraler i sykehus.

Audiografer har relevant fagkompetanse og bør kunne utføre oppgaver som ligger naturlig innenfor deres kompetanseområde, uten at pasienten må innom legespesialist i større grad enn det som er faglig nødvendig. Dette vil frigjøre spesialistkapasitet og bidra til raskere pasientforløp.

LEON-prinsippet bør ligge til grunn

NHO Geneo mener at utviklingen av hørselsomsorgen bør bygge tydeligere på LEON-prinsippet, der helsehjelp gis på laveste effektive omsorgsnivå. Det innebærer at audiografer i større grad bør

kunne møte brukerne på første nivå, mens ØNH-spesialist involveres der det er medisinsk behov for spesialistvurdering.

Dagens organisering innebærer at spesialistnivået i for stor grad må involveres også i oppgaver som kan ivaretas av annet kvalifisert helsepersonell. Det gir ikke nødvendigvis bedre pasientbehandling, men bidrar til kapasitetsutfordringer og lengre ventetider. En mer hensiktsmessig oppgavedeling vil være bedre for pasientene, for fagpersonene og for helsetjenesten samlet sett.

Synshelse kan være et relevant eksempel. Der vurderer optikere mange pasienter først, og henviser videre til øyelege når det er behov for det. En tilsvarende mer funksjonell oppgavedeling i hørselsomsorgen kan bidra til bedre tilgjengelighet og mer effektiv bruk av knapp spesialistkompetanse.

Private aktører må brukes som en del av løsningen

NHO Geneo støtter at private virksomheter med avtale med regionalt helseforetak skal kunne begrunne søknader om stønad til høreapparat og tinnitus-maskerer. Skal målet om høreapparat innen fire måneder nås, må kapasiteten i både offentlige og private virksomheter tas i bruk på en mer systematisk måte.

Private aktører kan bidra med kompetanse, tilgjengelighet, fleksibilitet og kapasitet som supplerer den offentlige tjenesten. Dette er særlig viktig i distriktene, der reisevei og begrenset tilgang på audiografkompetanse kan gjøre det vanskelig for pasienter å få nødvendig utredning og oppfølging.

Regelverket bør ikke avgrenses for snevert

NHO Geneo mener samtidig at departementet i det videre arbeidet bør sikre at regelverket ikke utformes for snevert. Dersom ordningen i praksis bare treffer audiografer som allerede er ansatt hos avtalespesialist, vil en viktig del av den tilgjengelige kompetansen fortsatt stå ubrukt.

Det bør derfor vurderes hvordan også private audiografvirksomheter og tverrfaglige samarbeidsmodeller kan inngå i en forsvarlig og offentlig finansiert hørselsomsorg, der medisinsk vurdering fra ØNH-spesialist ivaretas når det er nødvendig. Regelverket bør stimulere til gode pasientforløp, ikke låse tjenestene til én bestemt organisasjonsform.

Helfo-avtaler bør vurderes som alternativ til regionale avtaler

Departementet foreslår at private virksomheter med avtale med regionalt helseforetak skal kunne begrunne søknader om stønad til høreapparat og tinnitus-maskerer. NHO Geneo støtter at private virksomheter inkluderes, men mener departementet også bør vurdere om en avtalemodell gjennom Helfo kan være bedre egnet.

En nasjonal Helfo-basert ordning kan bidra til mer like avtalevilkår, mer forutsigbarhet og mindre regional variasjon. Det finnes allerede sammenlignbare ordninger for andre grupper, blant annet fysioterapeuter, logoped og audiopedagoger. En slik modell vil kunne gjøre det enklere å ta i bruk kapasitet i hele landet, samtidig som nasjonale kvalitetskrav og kontrollmekanismer ivaretas.

Dersom avtalene utelukkende forankres i de regionale helseforetakene, er det risiko for ulik praktisering mellom regionene. Det kan gi geografiske forskjeller i pasientenes tilgang til hørselsomsorg og i private aktørers mulighet til å bidra.

Digitale og desentraliserte modeller bør inngå i løsningen

NHO Geneo mener at digitale og desentraliserte samarbeidsmodeller bør vurderes som del av løsningen. Mange eldre og personer med redusert mobilitet kan ha stor nytte av et tilbud nærmere der de bor. Kombinasjoner av lokal audiografkompetanse, digitale vurderinger, god journalføring og tydelige krav til medisinsk oppfølging kan bidra til bedre tilgjengelighet uten at forsvarligheten svekkes.

Departementet bør derfor presisere at private virksomheter med relevant avtale kan omfatte ulike former for faglig forsvarlig organisering, herunder modeller der audiograf og ØNH-spesialist samarbeider fysisk eller digitalt.

Behov for tydelige nasjonale rammer

NHO Geneo mener at nasjonale rammer, standardiserte kvalitetskrav og mer enhetlige avtalevilkår bør vurderes i det videre arbeidet. Dette vil kunne sikre likebehandling på tvers av regionene, gi pasientene et mer likeverdig tilbud og gjøre det enklere å bruke kapasiteten i hele hørselsomsorgen.

Det bør særlig vurderes hvordan regelverket kan sikre at kravene til søknad om høreapparat knyttes til faglig kompetanse, dokumentert individuell utredning og forsvarlig pasientoppfølging, fremfor til unødvendig snevre krav om organisering eller fysisk tilstedeværelse.

Avslutning

NHO Geneo støtter departementets forslag til forskriftsendringer. Forslagene er et viktig steg mot bedre oppgavedeling og kortere ventetider i hørselsomsorgen.

Samtidig anbefaler NHO Geneo at departementet i det videre arbeidet legger til rette for at hele den tilgjengelige kapasiteten kan tas i bruk. Det innebærer at private virksomheter, selvstendige audiografmiljøer, digitale samarbeidsmodeller og nasjonale avtaler gjennom Helfo bør vurderes som del av løsningen.

Dette vil være avgjørende dersom høreapparatgarantien skal bli en reell garanti for pasientene, og ikke bare en ambisjon.

Fredrik Halsen

Rådgiver

NHO Geneo, Helse og Velferd